

МЕХНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — КОММУНИСТЛАР АНЖУМАНИГА!

• Тошкент меҳнаткашлари съездолди вахтасида • Коммунистлар ва комсомоллар мусобақада пешқадамлик қилишяпти • Ғалаба рапортлари

КПСС XXV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ

Корхонада асосий эътибор ишлаб чиқариш нараинини, тақомиллаштириш, техника тарққатининг жадаллаштириш ва меҳнат пешқадамлари тажрибасини кенг омаллаштиришга қаратилди. Инженер-техник ходимларнинг меҳнатини самарали ташкил этиш бўйича йўл-йўриқлар ишлаб чиқилди. Уларнинг фаолияти устидан назорат кучайтирилди. Ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида инженер-техник ходимлардан тўзилган илқодий гуруҳлар иш олиб борди. Қисқа муддат ичида асосий ишлаб чиқариш участкаларидан бири бўлган тепловоз ремоти цехида меҳнатини ташкил этиш, техника тарққатининг жадаллаштириш бўйича қатор тадбирлар жорий этилди. Бевосита Хусниддин Файзуллаевнинг тақлиф асосида цехда комплекс бригадалар тўзилиб, ремот ишлари яриш поток усулида ташкил этилди. Участкаларнинг ихтисослашуви тепловоз узелларини тез ва сифатли ремотдан чиқаришга йўл очиб берди.

ИШЧИЛАР ВАКИЛИ

Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремоти заводидан бири неча йиллардан буйи план баъарилмай келарди. Корхонада ремот ишларининг сифати ҳам қўнғилдайдик эмасди. Уч мингта яқин киши меҳнат қилаётган заводни беҳза турғани учун коллектив билан ишлашда катта тажриба ортирган Хусниддин Файзуллаев тақлиф этилди. У завод бошлиғи бўлиб келган биринчи кундан ишоблаб коллективга илқодий муҳитни юзага келтиришнинг бош омиллари ҳақида буйиш ушун катта ҳажмда ташкилотчилик ва сафарбарлик ишларини амалга ошириш зарур эди.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

Тошкент экскаватор заводи ишлаб чиқарган машиналар жадаллаштиришнинг кўнги-на курраишларида ишлатилмоқда. Ана шу кудратли агрегатларнинг бунёд бўлишида Қарағанда ва Магнитгорск металлургия комбинатларининг коллективлари иштирок этаётганлигини мамнуулик билан қайд этиб ўтиш керак. Улар Тошкент корхонасига металл етказиб бермоқдалар. Шунингдек, Ниязий Тагитидин корхонадан ҳам зарур хом ашё олимоқда.

Экскаватор заводи ана шундай ҳамкорлик натижасида маҳсулот тайёрлашни қўнғиллаштириб, жаҳондаги кўнги-на мамлакатларнинг буюртмасини адо этмоқда. Бу йил Польша, Болгария, Венгрия, Куба ва бошқа мамлакатларга 110 машина жўнатилади.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ОЧИЛИШИГА 3 КҮН ҚОЛДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМЧИ

№ 42 (2937) ЖУМА 20 ФЕВРАЛЬ 1976 й. Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Мажбуриятлар изидан

Икки ойлик план тайёр!

Кечас маҳаллий саноат бошқармасига қарашли кўн-галантерейа фабрикасининг коллективининг икки ойлик план топшириқларини ҳамда КПСС XXV съездида қабул қилган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари адо этишлари тўғрисида рапорт берди. Янги йилнинг ўтган даври мобайнида уч турдаги янги буюмлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Корхонада съездолди социалистик мусобақасида кўнлаб ишлаб чиқариш илқорларини юқори меҳнат кўрсаткичларида эриштириш

Маҳмуд Одилов, Ингувчи Муқаддас Кўчқорова, йўнуччи Кўчқор Шораҳмедов каби меҳнат пешқадамлари бор. Ютуқлардан рўнланган корхона коллективини ой охирига қадар планга қўнғимча 70 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ва реализация қилиш учун барча имкониятларини ишга солмоқда. С. ТҒЛАЕВ.

Мамлакат ишчилари ҳиссаси

Хозирги замон ишлаб чиқаришнинг ривожланиши ва ҳалқ хўжалик планларининг баъарилишида ҳамкорлик қилиш муҳим роль ўйнайди. «Подъёмник» заводида бунинг аҳис библиоиди. Маҳсулот ишлаб чиқаришда унга кўнги-на корхоналар яқиндаи брдам берди.

СУРАТДА: Тошкентдаги 1-пайфаза фабрикасининг илқор ишчиси, ВЛКСМ аъзоси Любовь Семёновна Драчук. Жононкор партиянинг навабтади съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Л. С. Драчук кунлик нормасини мунтазам 180 процентга етказиб адо этмоқда. И. Шоноғомов фотоси.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ОЧИЛИШИГА МАХСУЛОТ РЕАЛИЗАЦИЯСИ БУЙИЧА ИККИ ОЙЛИК ПЛАННИ ТУГАЛЛАШ ҲАҚИДАГИ ТОПШИРИҚНИ БАЖАРГАНЛИГИ Тўғрисида РАПОРТ БЕРДИ.

Кўзгу... Уй анжомларининг энг оддийларидан бўлган бу буюмин ишлаб чиқариш анча мураккаб жараён эканлигини мебель ойналари фабрикасида бўлганимизда кўриб билдик. Корхона бош инженери Леонид Борисович Розенберг бизни кўзгу ишлаб чиқариш технологиясини батафсил таништирди. Бу буюмин тайёрлашда дастлаб ойнанинг рахи олинди, усти силлиқланади, ундан кейин эса ойнага вакуум босимли вакуум автоматларда кумуш суви қопланади.

Тўққизинчи беш йиллик давомида корхонада ишлаб чиқаришнинг механизациялаш ва автоматлаштириш бора-бора кўп иш қилинди. Бу ерда 1967 йилгача умумий ишнинг фақат ун процентини машина ва механизмлар баъаридорда маҳсулот тайёрлашга муваффақ бўлганди. — деди биз билан суҳбатда корхона бош инженери Л. Б. Розенберг. — КПСС XXV съезди йилида коллективимизнинг кўнлаб марраси азнада улкан. Биз съезд шарафига 23 февралгача баъарилма планга қўнғимча 40 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаш. Янги давомида эса, маҳсулот ҳажмининг ўтган йилга нисбатан 18 процент кўнғайтиришга аҳд қилиб, ўзаро социалистик мусобақани кенг кучоқ баъармоқдамиз. Фабрикада сўнги йилларда техника тарққатини буйича катта ишлар амалга оширилганлиги ишлаб чиқаришнинг жадал сурьатларида ташкил этиш учун яқин шарт-шароит юзага келтирди. Коллектив декада топшириқларини муддатидан илқори ошириб баъаряпти. Корхона буйича январь ойидан планга қўнғимча тайёрланган маҳсулот 18 минг сўми ташкил этди. Кўзгучилар эрта-инди партиянинг катта анжумани шарафига олган мажбуриятларини ҳам шараф билан баъарганликларни ҳақида ғалаба рапортлари берадилар.

Кўзгу усталари

Ишлаб чиқарётган турли-туман мебельлар учун зарур бўлган кўзгу ва ойналарни мана шу корхонадан олиб туришибди. Республикаимизда мебель саноатининг тарққати этишида мебель ойналари фабрикасини коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Корхона коллектив ва ойналар тайёрлашдан ташқари, стол ва тоқналарга қўнғиллашдан, деворларга илингадиган кўзгулар, вивескалар, ҳолодийниклар учун ойна жаювчилари ва бошқа турли хил кенг истеъмол буюмлари ҳам ишлаб чиқаряпти.

Ҳозир эса ишлаб чиқариладиган ражми силлиқлайдиган «ЛОК» б» ярим автоматик линияси ўрнатилади, кичик габаритли ойналарнинг четини йўнми учун станок аслади. Ҳозирги пайтда эса ойнани ювадиган, силлиқлайдиган ва куриятидан поток линиясини ишга тушириш учун тайёргарлик олиб бораляпти. — Фабрикаимиз коллективини тўққизинчи беш йиллик топширигини 1975 йил март ойида, йиллик топширининг эса 5 декабрь — Конституция кунинда муваффақиятли ўрнатилиб, планга қўнғимча талай миқдорда маҳсулот тайёрлашга муваффақ бўлганди. — деди биз билан суҳбатда корхона бош инженери Л. Б. Розенберг. — КПСС XXV съезди йилида коллективимизнинг кўнлаб марраси азнада улкан. Биз съезд шарафига 23 февралгача баъарилма планга қўнғимча 40 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаш. Янги давомида эса, маҳсулот ҳажмининг ўтган йилга нисбатан 18 процент кўнғайтиришга аҳд қилиб, ўзаро социалистик мусобақани кенг кучоқ баъармоқдамиз. Фабрикада сўнги йилларда техника тарққатини буйича катта ишлар амалга оширилганлиги ишлаб чиқаришнинг жадал сурьатларида ташкил этиш учун яқин шарт-шароит юзага келтирди. Коллектив декада топшириқларини муддатидан илқори ошириб баъаряпти. Корхона буйича январь ойидан планга қўнғимча тайёрланган маҳсулот 18 минг сўми ташкил этди. Кўзгучилар эрта-инди партиянинг катта анжумани шарафига олган мажбуриятларини ҳам шараф билан баъарганликларни ҳақида ғалаба рапортлари берадилар.

Телетайп лентасидан

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасида мамлакатнинг энг кеңса ўнур юртларидан бири — Грейфсвалд шаҳридаги Эрнст-Мориц-Аридт номли университет шу кунларда ўз фаолиятининг 30 йиллигини нишонламоқда. 500 йилдан кўнроқ элган мунтазам ташкил этилган Грейфсвалд университети ҳақиқ ҳимияти даврида азнада намоя топди. Университет студентлари ва ўнурчилари қардош социалистик мамлакатлар университетларидаги ўз ҳамкасблари билан илқодий алоқаларини фаоли ривожлантирмоқда алар. Улар Совет Итти-

фондаги ўн иккита олий ўнур юрти ва илқодий ташкилотлар билан мустахкам ҳамкорлик ўрнатганлар. — ИСТОМОБОД. Бу йил Панков вилоятида 325 та артезиан кудуқ ишга туширилади. Вилоят далалари ана шу кудуқлардан оби ҳаёт олади. Янги артезиан кудуқлари лойқҳасини амалга ошириш учун 27,3 миллион рубли маблағ ажратилди. — ВАШИНГТОН. Қўнча Штатларда уй-жой курраиш сурьатлари тобора пасайиб кетмоқда. Уй-жой курраиш ва шаҳарларини ривожлантириш министрининг йиллик докладиди келтирилган маълумотлар ама шундан дарак беради. 1975 йилда, дейла қуриб битказилган янги курраишлардан олган илқодий йилдаги исбатан 24 процент камайиб кетди. — МАПУТУ. Жануби-Гарбий Африка ҳақиқ

Қардошлик шарофати

Тошкентдаги «Узгипротрактор» лойиҳа институтининг коллективини ҳалқ хўжалиги учун аҳамиятли бўлган кўнғилда хўжжатарини тайёрлашда. Уларни ишлашда мамлакатнинг лойиҳа институтларини ва олимлар ҳам актив қатнашмоқдалар. Лойиҳачилар партия съездин қандай ютуқлар билан кутуб ол-

моқдалар. Бу ҳақида «Узгипротрактор» лойиҳа институтининг бош инженери А. Н. Брех кунда деб хўноя қилди: — Ёнанинг асосий марсадими, — дейди А. Н. Брех, — поток линияларининг режимиини тақомиллаштириш, меҳнат учун барча кулай шароитларни яратишдан иборат.

шароитлари яратиб борасида ишлар олиб боради. Шу кунларда «Ташсельмаш»нинг 4-корпусида ишчилар хромлайдиган автоматик линияни созилаш ишлари олиб борамоқда. Бу линия ишлаб чиқаришда муҳим аҳамиятга эгадир. Ана шу линиянинг авторлари Москвадаги қишлоқ хўжалик машиналари ва тракторларини илқий-тадриқот институтини ходимларидир.

Семинар якунланди

«Среднеазиатстрой» трести партия комитетининг секретари А. Р. Эйнатианинг аэровокзал комплекси курраишда вақтинчалик ташкил этилган партия гуруҳининг курраиш бу муҳим объектнинг муддатидан олдин фойдаланишга топширишга сафарбар этиш юзаасидан олиб бораган ишнинг тўғрисида сўзлашган нутқи катта қўнғилни билан тинглади, КПСС Марказий Комитетининг Ярослав шаҳар партия ташкилотини тўғрисидаги қарорини амалга ошириш юзаасидан «Глав-

ташкентстрой» трестини ишлаб чиқариш бошқармаси ташкилотларида партия йиғинлири ўтказиш тажрибаси ҳақида бошқарма партия комитетининг секретари А. Усмонов гапириб берди. «Главташкентстрой»га қарашли курраиш трести партия коммунистларининг раҳбарлик қилиш бўйича иш тажрибаси ҳақида трест партия комитетининг секретари Д. П. Овчарев ўрнотқанди. «Ташсантехгаз м о н т» трести партия комитетини секретари А. Х. Ҳасанов, Кўприк

темир-бетон конструкциялари заводи партия комитетини секретари Н. И. Пронин, Пардошлар трести партия комитетининг секретари В. И. Сачко ва бошқарма ҳам, курраиш ташкилотлари партиявий ишдаги тажрибалири билан ўрнотқандилар. Семинар қатнашчилари Тошкент олий партия мактабни кафедра мудирини А. Абдунабиевнинг «Партиявий ишга илқий асосда ёндошиш» тўғрисидаги суҳбатини катта қўнғилни билан тинглади. Узбекистон КП шаҳар комитетининг илқининг секретари К. П. Дудин семинар ишнинг сўнгида шаҳар курраишлари олдида турган вақфалар ҳақида якунловчи нутқ сўзлади.

СУРАТДА: бир гурупа семинар қатнашчилари.

Кенгайтирилган программа мувофиқ

Тошкентдаги муаллимлар мажлисини ошириш институтини хўзурда ташкил этилган уч ойлик маалака ошириш курраишларида бошқармачилар ва асиллари тарбиячидан 200 дан ошмиқ ишчи маҳсулотларини бошлаб кўборди. Бу сафар мактабга тарбия муассасатари ходимларининг мағалакисини ошириш кенгайтирилган программа мувофиқ ўнғазилди. Ўтган йил кунда ўнур юртларида рус тилини ўрганиш ва ўнғитиш тажрибалирига бағишлаб Ўзбекистон пойтахтида ўнғазилган Бутуниттифоқ илқий-амалий конференциясида қабул қилинган тасияларга мувофиқ шу программада рус тилини бошланғич ўқитиш асосларини катта эътибор берилган.

Намйишда озодини курраиш илқода ақтиллаштириш учун йилги кулай имкониятларини яратиб беради. — ЛОНДОН. Жанубий Африка Республикасидаги африкалик аҳоли готи мушуну қашшоник шароитида лшамоқда. Яқинда ўнғазилган теширишларга кўра, деб

ЭЗТАГ). ОБ-ҲАВО Шу кунларда Тошкент шаҳри ва обалестида ҳаво булутининг турсада девори ёнғингарчилик бўлмади. Селундаги 3,7 метр теалинда бекарор шамол реведи. Температура нечаси 0—5 даража совиқ, кундузи 0—5 даража иссиқ бўлади. (ТАСС).

ЙИЛЛИК ПЛАН-МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

МАЖБУРИЯТЛАР
ИЗИДАН

ҲАМЗА ВА КУЙБИШЕВ РАЙОНЛАРИ МУСОБАҚАСИ

КОЛОҚЛАР БЎЛМАСА ҲАМ

Бир ойдан сал кўпроқ муқаддам Ҳамза ва Куйбишев районлари меҳнатқашлари 1976 йилдаги социалистик мусобақа бўйича ўзаро шартнома туздилар. Бунда йиллик топшириқ муқаддасидан илгари, 20 декабрда бажарилиши, планга қўшимча районлар 35 ва 17 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиши белгиланган. Бу қолат қатта рақам. Бу парса ишлаб чиқаришдан ички резервларни кенг жалб этишни, фан ва техника тарқати улуғ актив кураш олиб боришни тақозо этади.

Аввалдан шуни айтиш мумкин, икки район индустрияси бошида чакки ишлашмади, бу ерда қоқоқ корхоналари йўқ; планга қўшимча 2.751 миң сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Бу рақам анча дурустга ўхшайди. Бирок, нисбатан рақамларни ҳақиқатан ҳам санаёт корхоналари январь ойида маҳсулот реализация қилиш мажбуриятини бажаришда 19 корхона январь ойи учун қабул қилинган мажбуриятларни бажара олмади. Куйбишев районидан аса бундай корхоналар сони 20 та. Етказиб берилмаган маҳсулот

— 1,6 миллион сўмликни ташкил этади. Бундай аҳвол жумладан, ёр-мой комбинати, пластмасса буюмлари фабрикаси, электромонтаж буюмлари заводи, 1-ўйсозлик комбинати (Ҳамза району), «Тошкенткабель» заводи, «Союзхлокомаш»нинг машинасозлик заводи, «Главлстройиндустрия»нинг экспериментал механика заводи, шаҳар маҳаллий санаёт фабрикаси (Куйбишев району) ва бошқа корхоналарнинг айби билан юз берди. Маълум қорхоналар илди бошида маҳсулот реализация қилиш бўйича топшириқни бажариш учун курашни кенгайтирмадилар.

Шу билан бирга бу районларда берган ваъдаларнинг устидан қилиш учун ҳаракат қилиб, самарали меҳнат зарбдорлари ҳам оз эмас.

Жумладан, 1, 2 ва 4-сон маҳсулотлари комбинатлари мусобақада муваффақиятга эришди. Бу коллективлар январь ойи мажбуриятини бажаришда планга қўшимча маҳсулот реализация қилиш бўйича вазифани анча ошириб бажаришди. Бунга техника билан фойдаланиш, социалистик мусобақани кенг қўллаш ёрдами, ишлаб чиқариш самардорлигини ошириш учун оқибат олиб бориши орқали эришилди. Жумладан, 2-сон маҳсулотлари комбинатидан маҳсулот реализация қилиш ҳажми 1975 йил январь ойига нис-

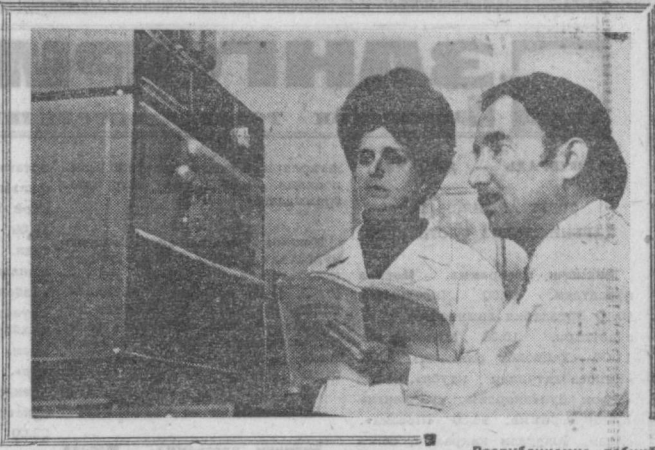
батан 13,7 процент ўсди, меҳнат унумдорлиги ҳам худди шу миқдорда юксалди.

Йилнинг биринчи ойи учун белгиланган марраларини 2-ёқини қайта ишлаш заводи, газ аппаратларига заводи, чолгу асбоблари фабрикаси ҳам муваффақиятга эришди.

Районлардаги бир қатор корхоналарда меҳнат унумдорлигини юксалтириш асосида маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳажмини ўндан бир қисмага ва ўндан ортиқроққа оширишга муваффақ бўлиди. Жумладан, «Ташэлектромаш» заводи техникадан, ускуналар паркидан яхши фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини 51 процент, гинт заводлари бошқармаси 35 процент, Тайёрлаш министригининг ремонт-механика заводи эса 30 процент юксалишга эришди. Оқибатда бу корхоналар реализация ҳажмини 11—13 процент оширдилар.

Лекин шуни ҳам унутмаслик кераки, ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши ҳар бир буюмга сарфланаётган маблағларни камайтириш билан қўшиб олиб боришни керак. Экономика режими корхона ҳўжалиги фаолиятининг барча томонини қамраб олиши лозим.

Бироқ, Куйбишев районидан бир қатор корхоналарда маблағлар сарфи планда белгиланганидан анча юқори. Жумладан, ҳодимликлар заводи маҳсулот таннархини (1975 йил мавжайида), қарийб 1,4 миллион сўмликка, консерва заводи эса 127 миң сўмликка қимматлашиб кетишига йўл қўйди. Кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш тўғрисида тақозо этилади.

• Шифобахи сабзавотлар ШОЛГОМНИНГ ХОСИЯТЛАРИ

Шолгом — крестгудлошлар оиласига мансуб, икки йиллик, нидз-мевали сабзавот ўсимлиги ҳисобланади. Совуққа чидам, бу ўсимлик биринчи йили барг ва нидз-мева, иккинчи йили поя ҳамда уруғ ҳосил қилади. Олимларнинг аниқлашича, шолгом яхши парвариш қилинса, гектардан 300—400 центнер ва ўндан ортиқ ҳосил қилиши мумкин экан. Урта Осиёда шолгомнинг оқ Наманган ва қизил Самарқанд навлари ўстирилади.

Хиротлик шoir ва табиб мавлоно Юсуфий шолгом ҳақида ёзган:

Нафас йўлларига шолгом қўп фойда, Вадага яна у куч-қувват сочар.

Пешоб ҳайдаб, ички муайин қилиб, Кўшида ажойиб иштаҳа очар,

деган эди. Тўғиб айтгандек, шолгомда қўзга кўринмас шифобахи хусусиятлар мавжуд бўлиб, уни қалбдан тотиб оқиётган сифатида, асосан, шўрвага солиб истеъмол қилиб келинади. Шолгом шўрва кишининг бардам-қувват қилади, овқатни яхши ҳазм қилиб қилади.

XIX асрнинг қўзга кўринган етук олимларидан бири буюротиқ Қори Раҳматуллоҳ Вожеҳнинг «Кони лозат ва хоним неъмат» («Лозат қони ва ноз-неъмат дастурхони») номли китобида ёзилганича, шолгомдан мурabbo таёрлаб, истеъмол қилиш ҳам мумкин экан. Бундай мурabbo кишининг юрагига, меъдасига, миё ва бошқа аъзоларига қувват берар экан. Бундан ташқари, нафас йўллари мулоийлаштириб, қўзга равшанлик бағишлар экан. Вожеҳ, шолгом мурabboси тайёрлаш усулини қўйидагича кўрсатади: «Шолгом узун-узун қилиб қирғилади. Уч кун намақкоба солиб қўйилади. Сўнг ювиб, уч кун тоза сува солиб қўйилади. Шўри кетгач, сува ва асалга солиб қайнатилади. Сўнг унга занжабил, долчин ва заъфарон қўшиб, истеъмол қилинади».

Пазандаларнинг ёзишича, шолгомдан қилинган хўш тазоватли таом бўлиши билан бирга аъзоларга ахши таъбир кўрсатувчи дори ҳамдир. Шолгом ихтисоси ҳам ўзига фойдали бўлиб, ошқовонни тезроқ бўшатиб ва ичакларни юриштиради. Уни тайёрлаш усули қўйидагича: шолгом палла-палла тўралади, манти қасқон липпақларига қўйилиб пиширилади. Пишгач, юзига сарвеш, масна еки қаймоқ суриб, дастурхонга тортилади.

Ушнингиз қўпгина аллома табиб-олимлари шолгомдан овқат сифатидагина фойдаланмай, яқна дори сифатида баъзи касалликларни даволашда ҳам қўллаганлар. Шолгомнинг бундай хусусиятларини қўпгина қўбзама китоблардан ўқиб билиш мумкин.

Ҳажим Кермоий «Баҳр ул-ҳавос» («Хосиятлар денгизи») китобида, жумладан, шундай ёзади: «Шолгом уни араблар «луфт», форслар «шалгам», ҳиндлар эса «кункур» дейишади. У ҳўл-ўсики, бўлиб, яхши қувват беради, нафас йўлини юмшатади, пешоб ҳайдади, сирқа ва горчицага қўшиб ейилса, ошқовон фаолиятини яхшилайди». Ибн Сино ҳам «Тибб нуноуларига» шолгомнинг асосан киши пуштириш оширувчи дорилардан деб ҳисоблаган. XIV асрда яшган хиндистонлик шoir, хатто ҳажим Шаҳобуддин шур Абдуларим ҳам, ўзининг форс тилида ёзган «Шифо ал-мариз» («Касаллар давоси») китобида шолгомнинг хосиятларини улуғлаган.

Шолгомнинг шифобахи хусусиятлари ҳақида хиндистонлик олим Муҳаммад Хусейн негиз баътафсил тўхталади. У ўзининг «Маҳзан ал-адвий» («Даво ва ҳазинаси») китобида ёзишича, шолгом, тўғилма овқат бўлиб, йўталиш йўталиш, қорин ҳамда нафас йўлини мулоийм қилади, қўз нуруни оширади, иштаҳа қўзғатади.

Унинг ёзишича, шолгомнинг учиданга майда томирлар ҳам шифобахи хусусиятлар бўлиб, у тўғилса ва асалга қўшиб ейилса, талок, пешобни қийин ажратиш иллатларига қарши наф қилади.

«Тўғилат ал-муъминин» китобининг автори Муҳаммад Мўъин шолгомнинг уруғидан хосиятлар ҳақида шундай деб ёзади: «Унинг уруғи ҳўл-ўсикидир. Шолгомга нисбатан қўзғатувчи ва иштаҳа очувчи ҳисобланади. Барча хосиятлари жиҳатдан шолгомдан усту турлади. Бироқ, қоринни дамлайди, ҳесси нисмта қўзғатади, ўндан қилган шарбатнинг ичкени миқдори икки доридан ошмаслиги керак».

Яна унинг ёзишича, шолгом уруғи истеъмол қилинганда кишини беҳзўр қилса, дарҳол гулдак ейиш керак.

Шолгом уруғининг фойдалари ҳақида Мавлоно Юсуфий ҳам «Фавойид ал-ахёр» («Хайрли кишиларга фойдалар») асаридан шундай деган эди:

Шолгом уруғини туғиб, майдалаб, Асал билан қўшиб ейилган замон, Ички юмшатади, захарин кесар.

Кишини бақувват қилар бегумон.

Юқоридегилардан қўрииб турибдики, шолгом истеъмол қилиш киши организми учун фойдалан ҳоли эмас экан.

Маҳмуд ҲАСАНОВ,
Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

1976 йилнинг январь ойи кўрсаткичлари	Ҳамза району	Куйбишев району
Маҳсулот реализацияси бўйича планининг бажарилиши (процентларда)	105,1	102,0
Планга қўшимча реализация қилинган маҳсулот (миң сўм ҳисобида)	1972	778
Ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг ўсиш суръатлари (процентларда)	109,9	104,2
Меҳнат унумдорлиги бўйича планининг бажарилиши (процентларда)	102,3	102,1
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан (процентларда)	108,2	103,5
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши (процентларда)	84,8	83,3
Товар маҳсулот таннархини арзонлаштиришдан пазидан ташқари олинган фойда (миң сўм ҳисобида) 1975 йил январь — декабрь ойи кўрсаткичлари	2633	123
Плани бажармаган корхоналар:		
а) реализация ҳажми бўйича бажармаган (миң сўм ҳисобида)	9	3
б) меҳнат унумдорлиги бўйича	8	3
г) таннарх бўйича	826	1580
Арзонлаштиришга эришган корхоналар:		
а) ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	5	2
б) меҳнат унумдорлиги бўйича	6	6
Маданий-маънавий буюмлар ишлаб чиқариш	105,5	103,1
(1976 йил январь ойида)		
Маданий-маънавий буюмлар ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан (процентларда)	127,0	91,8
Қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиши (бариллашган молляр мизаблар)		
1975 йил январь — декабрь ойи кўрсаткичлари (процентларда)	96,0	93,0
Фойдаланишга топширилган турар жой майдони (миң квадрат метр ҳисобида)	72,5	56,5
Турар жойни фойдаланишга топшириш пазидан бажарилиши (процентларда)	111,0	98,0

Сайфиддин ака Иброҳимов 30 йилдан бери шаҳримиздаги 12-урта мактабда география фанидан дарс бериб келмоқда. У мактабдаги «Турист» тўғрагининг ҳам намунали бошқариб боради.

СУРАТДА: Сайфиддин ака Иброҳимов тўғрақ қатнашчилари билан навабгадга маҳсулот ҳақида суҳбатлашмоқда.

• Танишини, ҳамшаҳарларинииз

НУРЛИЙ

...Зал кишилар билан лиқ тўлган. Юқорилик ўқувчиларнинг қувончи чексиз. Улар бугун кўлларига янги совет паспорт олишди. Янги совет граждани ҳақида бир ўқувчиас воқеадир. Бу кечага ота-оналар, маҳалла ақтлариди, ўқитувчи-ўқувчи дар йилгилиди. Ҳар бир ўқувчи совет граждани бўлганидан чексиз бахтиёр. Кечада Тоҳир ака минбарга чиқиб ўқувчиларни қизини табриқлади. СССРнинг ҳар бир граждани қонуларга риоя қилиши ва уларни бажариши, иқтисомий бурча ҳалол ва виқодон муносабатда бўлиш тўғрисида гапирди. Шундан сўнг уруш йилларида бўлган воқеалар, Ватан учун жонини азияган куролдош дўстлар ҳақида тўлиб-тошиб гапирди...

Кеча жуда тантанали ўтди. Ҳамма ўй-уйига тарқалди. Тоҳир ака ҳам секин-секин уйга отланди. Кўчага чиққанда ёмғир шивалаб ёғибатган эди. У уруш йилларини ўйлаб кетди. Кўз олдидан жанг майдонларини, совет солдатларининг мислсиз жасоратлари, олга деб олдинга интилаётганлари бирма бир ўта бошлади...

...Улуг Ватан уруши катташчиси Тоҳир Соибов 1942 йили Брянск фронтда 1943 йил эса Орёл-Курск дугдисида кизмат қилди. Уқчилар полкининг 2-батальонига қарашли ротада взвод командири бўлди. Ока дарсида бўлган шиддатли жангларда батальон командири Фролов, Соловьев, взвод командири Иванов, Каменьев ва Т. Соибов кўрсатган жасоратлари учун «Қизил Юдуз» ордени билан мукофотландилар. Келажикка умид-ишончларни қатъий бўлган жангчилар сабот ва мотонат билан олға борар, душманга беэва зарба берадилар. Улар айвон ва аксон этилган минглаб шаҳар, қишлоқ, қурбон, бегуноҳ кишиларнинг ўзини олишга қасамдди қилдилар.

Узбек ўғлини Т. Соибов ҳам кўп миллатли совет халқининг фарзандлари қаторида Ватанбизини немис-фашист оккупацияларидан озод этиш учун олиб борилган жангларда фаол қатнашди. Унинг мустанад ва мотонати билан жангчиларни галабга уладди. Унинг кўксини беэзаб турган «И-даррақал Улуг Ватан уруши», «Қизил Юдуз» ордени ва қатор медаллар ўзбек жангчисининг қахрамонлик кўрсатганлигидан ёрқин далолат бериб турибди.

Улуг Ватан урушидан галаба билан қайтган Тоҳир ака катта эҳтирсиз, гайрат-шижоат билан меҳнат фронтга отланди. Халққа кизмат қилиши ўзининг шарафини бурчи деб билган Т. Соибов Тошкент шаҳридаги 11-мактабда ўқувчи ва илмий мудири бўлиб ишлади. 165, 4, 124-мактабларда ишлаб чиқариш ва ўқувчилар турмушини қозонди. 1969 йилдан ҳозиргача 124-мактабда илмий мудири ва тарих ўқитувчиси бўлиб ишламоқда.

Тоҳир ака ёш авлоднинг коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни фан қўқиларини зағаллаштиришда мактаб ва оила ҳамкорлигиде қўпгина ҳайрлик ишларни амалга ошириб келаётди. У ўзининг 30 йиллик педагогик фаолиятида нечаче миңглаб ўқувчиларга билим берди, уларни меҳнатсевар, ватанпарвар, чин инсон қилиб тарбиялади. Унинг қўлида таълим олган ўқувчилар бугунги кунда халқ ҳўжалигининг турли соҳаларда жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқда.

Жонқуяр педагог, ўз касбининг устаси Т. Соибонинг сурати у ишлаган мактаблардаги Хурмат таштасидан ўрин олган. Уни ҳамма тенг-дм, ҳурмат билан тилга олади. Уз касбига ихлос қўйган собиқ фронтнингиз ҳаёт тажрибасидан бошқариб намуна ҳаллаҳам ҳам ҳурмат ва эътибор билан ўзгала-шади, маънаслаштириб ш кўришсади.

Богбон кичик ниҳолдан улкан мевали дарахт — сўлим бо эратдан. Бу боғнинг ҳосилидан бутун эл баҳраманд бўлади. Уқитувчи ҳам мисоли богбон. Тоҳир ака Соибов ана шундай богбон-эйкорлардан биридир. Истеҳдодли мураббий Т. Соибов билан мактаб коллективи ҳам ҳақли равишда фахрланади.

Д. ИКРОМОВА.

• Умри боқий дўстлик

Нақшли панеллар

Шаҳримизда бунёд этилаётган маъмурий ва турар-жой бинолари қурилишида ишлатилмаётган Сариев керамзити ўзининг нақшинорлиги билан кўзни қувонтирибгина қолмай, арзонлиги билан ҳам қўп напшти.

Козогистоннинг бу ёш норхонаси ўзбек нуручиларига ўтган ойда 3 миң кубометр керамзит этназиб берган эди. Шу кунларда эса ўйсозлик комбинати Сариев керамзитидан ўзбек миниланг панелларни турширилган панелларга ишлаб чиқаришга киришди. Дастлабки панеллар бурюрмачида ёниб тўшмоқда — ҳамда арзонлиги билан норхонага катта фойда келтирляпти.

• Қизик гаплар

Оғирлигидан Тарозини Сидирган киши

Мозамбик қишлоқларидан бирида балиқ сотувчи 47 ёшли Альберто Кумба тарозидан ўзо оғирлигини ўлчаноқчи бўлиб унга қиқандар тарозилар ҳам бардош беролмай бир неча марта синиб кетди. Унинг оғирлиги 335 килограмм бўлиб, ҳали давомийда. Африқадан энг бинавоқ одам деб ҳисобланади.

Унинг ҳаддан ташқари семизлигига қарамай Альберто нормал ҳаёт кечирмоқда. Европанинг махсус медицина ноцилиуми бу бақалонинг юраги ва организмиданги бошқа ички аъзоларини текшириб «Альберто Кумба»нинг бутун катта вужудидан соғомолини ёғилиб турибди ва организм нормал ишлаб турибди», деб хабар беришга мажбур бўлди.

Маҳмуд ҲАСАНОВ,
Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

ҲАЖОН ОИНАСИ

КУЧ ҒАЙРАТНИ БИРЛАШТИРИВ

БУДАПЕШТ. Дебрецендаги Иттифоқидан олинган машина-усушарикопондининг заводини реконструкция қилиш ишлари муваффақиятли давом этиришмоқда. Яқинда бу ерда улкан ишлаб чиқариш корхонаси қуриб битказилди, ҳозирги вақтда эса Совет Иттифоқидан олинган машина-усушарикопондининг заводини реконструкция қилиш ишлари муваффақиятли давом этиришмоқда. Яқинда бу ерда улкан ишлаб чиқариш корхонаси қуриб битказилди, ҳозирги вақтда эса Совет

МЕҲНАТКАШЛАР САЛОМАТЛИгини ўЙЛАБ

СОФИЯ. Болгарияда олтинчи қўшладди. 11.200 ўрияли янги каб-сакшона бинолари қурилади. Санаторий-курортларда давора-лаш базиси кенгайтирилди. Мамлакатда кейинги беш йил ичиде неча ўнлаб янги санаторий-курорт комплекслари, шунингдек 400 дан ортиқ дам олинган уйлар фойдаланиш учун топширилди.

ИЛМИЙ КАДРЛАР КўПАЙМОҚДА

УЛАН-БАТОР. СССР ва бошқа социалистик мамлакатларнинг Фанлар академиялари билан илмий ҳажорлик қилиш Монголия фанини ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эгадир. Монголия Халқ Республикаси Фанлар академиясининг президенти Б. Ширендид ТАСС мухбири билан суҳбатда шундай деди. Бундай ҳамкорлик, деди у, надрларимизнинг ўсишига, илмий тадқиқотларнинг янгилашларини тўғри таянаб олишга ва уларнинг назарий савиясини оширишга кўмаклашди.

Монголияда фан тез суръатлар билан ривожланмоқда. МХР Фанлар академиясининг институтлари кейинги беш йил мавжайида 161 та илмий-тадқиқот натижаларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун топширилди.

Қисқа сатрларда

БЕРЛИН. Шу йил баҳорда Лейпцигда бўладиган аънаванай халқаро китоб виставкасида 20 дан ортиқ мамлакатнинг китоб нашриётлари ўзининг янги маҳсулотини намойиш қилди. Вутунитифоқ «Халқаро китоб» бирлашмаси виставканинг энг катта иштирокчиларидан бири бўлади. Йрмарка томошабинлари бошқа асарлар билан бир қаторда СССРдаги энг йирик нашриётларда чиқарилган 2 миңта китоб билан таниша оладилар.

ОТТАВА. Канада статистика бюросининг маълумотларига қараганда, Канададаги ишчилар тобора қўпаймоқда. Ўтган йилнинг декабрь ойидагина ишдан маҳрум бўлганлар сони 107 миң кишига қўйилди.

Буюр маълумотларига қараганда ҳам ишчилар сони шу йил январь ойида 800 миң кишига етди. Икки Канадалдаги жама меҳнатга яроқли аҳолининг 8 процентини ташкил этади.

БАҚУВВАТ ПРЕСС

Диспропетровск пресс заводининг машинасозлари шина пластиякдан катта габаритли маҳсулот ишлаб чиқарадиган дастлабки установкаи химикларга юбордилар.

Янги автомат агрегатларда тракторларнинг яхши қоплама деталлари, юк автомобилларнинг қанотлари, трамвай вагонлари томининг элементлари ва бошқа деталлар тайёрлаб чиқарилади. Пресс соатига 30 тагача маҳсулот асаб бера олади. У тоят пишиқ полимер материаллардан хилма-хил шаклдаги катта-катта буюмларни штамплаб чиқаради. Ҳозирга қадар бундай деталлар қўлла ясаларди.

(ТАСС).

ХАЛҚНИНГ ХОҲИШ-ИРОДАСИГА

ГАВАНА. Республикда янги конституция лойиҳасини умумхалқ овозига қўйилиши Кубада чинқачан социалистик демократиянинг ёрқин намоишига айланди.

Ширин овоз беришда 5,6 миллиондан кўпроқ кубалик қатнашди. Мамлакатдаги 5,5 миллионга яқин катта ёшдаги аҳоли ёки овоз бериш учун рўйхатга киритилган барча граждандарнинг 97,7 проценти Кубани социалистик давлат деб эълон қилган ва Куба революцияси галабаларини ёрдидан жиҳатдан мустандаклаган янги конституцияни маъқуллаб овоз бердилар.

Куба халқи ўзининг социалистик конституциясини қабул қилиш чоғида юксан сиёсий активлигини ва бундан олгун манфаатдор эканлигини намойиш қилди. Овоз бериш бутун мамлакатда пухта ва ушқоқлик билан ўтди.

Британия оролариде аҳоли турмуш савиясининг сўнгги йилгирма йил ичиде энг паст даражага тушганлиги қайд этилди. Нарх-навоининг улкусиз ўсиб бориши меҳнатқашлар маошига қўшиб бериладиган ариманга ҳақдан номини, шон ҳам қолдирмапти. Статистика маълумотларига қараганда инглиз илчи ва хизматчиларининг иш ҳақи муттасил қаймайиб борапти. (Газеталардан).

(Расм «Морнинг стар» газетасидан олинган).

(ТАСС).

Музей-шаҳарнинг дарвозаси

Архитектура ёдгорлиги қуриқхонаси шаҳарни — Хиванинг Ота дарвозасини таъмир қилиш тугади. Бундан ўзга йил илгари қуриланган бу дарвоза Ичан қалъасининг марказий қалъасининг шаҳар ивар, таллари билан туташтирган эди. Урта аср архитектурасининг ёдгорлиги бўлган бу дарвоза ин ва бақини қанча тинлаб иникте миноран бутунлай бузиб ташлан. Ўз ичига олган, нақш солинган икки тавабалар ҳам эди.

Хивадаги махсус илмий реставрация ишлаб чиқариш устандасининг Уста полвон Отажон раҳбарлигидаги бригадаси қуриқхонаси ҳақида гадириш қилди.

Хивадаги махсус илмий реставрация ишлаб чиқариш устандасининг Уста полвон Отажон раҳбарлигидаги бригадаси қуриқхонаси ҳақида гадириш қилди.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ТОШКЕНТ 3 БЕТ.

20 ФЕВРАЛЬ, 1976 й.

